

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1923 november 9.

306. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Defláció és infláció

Az a beszéd, amit a Narodna Banka tegnapi igazgatósági ülésén a pénzügyminiszter tartott, a legsúlyosabb pénzügyi problémát világította meg a pénzügyi politika hivatalos állásfoglalásában. A pénz inflációjának és deflációjának vitája azóta áll szinte a mindennapi érdeklődés homlokterében, amióta a tenger apálya és dagálya módjára változik szinte mindennap a pénz ára, értéke, vásárló ereje, kurzusa s minden vonatkozásában az a reláció, ami a pénz, mint érték mérő s az áru között fennáll. Vannak az inflációnak is hívei s vannak a deflációnak is, mindkét álláspontot meg lehet védeni a szemléltető példák tanulságával s az elmélet igazolásával. Voltaképpen mind a két álláspontnak igaza van. Igazuk van azoknak, akik azt hirdetik, hogy a pénzügyi kormányzatnak kell arról gondoskodnia, hogy legyen elég pénz, hogy a pénz forgalmának, vagy a pénz megszerzésének akadályai ne álljanak útjába a termelésnek s az áru forgalmának, mert nem az a fontos, hogy egy kiló kenyér hány pénzegységbe kerül, hanem az, hogy mindenkinek maradjon annyi, a mennyiből gond nélkül megél. De igazuk van azoknak is, akik azt az álláspontot védik, hogy a pénz bősége a pénz elértéktelenedésével jár, az elértéktelenedett pénznek egyre csökken vásárló ereje s a pénz áradata s vele együtt a drágaság és a nyomoruság föltartózatlan — ime a német márka tragikus sorsa — s föltartózatlan a gazdasági összeomlás is.

Az érveknek igazuk van, ha a legellentétebb álláspontot védelmezik is, csak az elméletnek nincs igaza. Nincs igaza sem az inflációs, sem a deflációs elméletnek, mert, ha egyszer a pénz beteg, nem a pénzt kell gyógyítani, hanem a gazdasági életet. Akár soványító kurát rendel a deflációs elmélet gyógykövácsa, akár hízó kurát az inflációs elmélet csodadoktora, csak az az egy bizonyos, hogy a pénz beteg. A míg a pénz egészséges, senkinek sem jut eszébe, hogy megindítsa a defláció és infláció hitvitáját. Amikor a pénz kezd gyöngylenkedni, akkor már hiábavaló a vita. A márkát nem mentette meg a legnagyobb felkészültségű, legátfogóbban szervező, leglogikusabban gondolkodó német pénzügyi tudomány sem. Minden jóslatuk bevált, minden elméletük helytálló volt, minden tanításuk igaznak bizonyult, csak éppen a márka vált sárrá.

A pénz a közgazdasági életben *noli me tangere*. Minden elmélet-

nek igaza van s minden próbálkozás kudarcot vall, mely a pénz betegségét a pénz gyógyításával akarja kiorvosolni. Aki a pénzzel kísérletezett, kivétel nélkül elbukott s fölmérhetetlen és jóvátehetetlen károkat okozott próbálkozásának kudarcával.

Aki a pénzt gyógyítja, az a betegséget tüneti kezeléssel akarja orvosolni. Nem a lázt csökkenti, nem a kórokozókat távolítja el, nem a bacillusokat teszi ártalmatlanná, hanem a kiütésekkel babrál s puderrel kendőzi el a láz rózsáit. A pénz megbetegedése a gazdasági élet betegségének csak tünete. Ha a pénz be-

tegg, hozzá kell látni a gazdasági élet szanalásához. Meg kell javítani a közlekedést, igazságossá és egyenlővé kell tenni az adóztatást, meg kell szüntetni a termelést üldöző adót s meg kell valósítani a megszovalatlan jövedelmek adóztatását, elő kell segíteni a termelést, meg kell könnyíteni az áruforgalmat, okos agrárreform, racionális vámpolitika, — ez a receptje a pénz betegségének. Ha már azon vitakoznak, hogy deflációs, vagy inflációs legyen-e a pénzügyi politika, akkor már reménytelen a helyzet. Mert akkor megint a pénzt akarják gyógyítani.

Pasics nyugalomba készül?

Korošec ljubjanai beszéde — A belpolitika hírei

Beogradból jelentik: A parlamenti szünet alatt a politikai életben nem történik jelentősebb esemény. A parlamenti erőviszonyok annyira stabilaknak látszanak, hogy az ellenzékben nem mutatkozik nagyobb harci kedv a helyzet megváltoztatására. Erre különben az ellenzéknek a mai körülmények között semmi kilátása sem lehet, még abban az esetben sem, ha az ellenzék együttműködéssel kísérelné meg a kormány helyzetének megrendítését. Ezzel szemben azonban az ellenzéki sorok olyan ziláltak és az egyes pártokat olyan nagy ellentétek választják el, hogy ezek a körülmények kizárják az együttműködés lehetőségét.

Korošec ljubjanai beszéde

Politikai körökben sokat kommentálják Korošecnek a klerikális-párt ljubjanai országos kongresszusán elmondott beszédét, amelynek hiteles szövege a horvát és szlovén lapok útján csak most érkezett meg Beogradba. Korošec a jelentések szerint beszédében *élesen támadta a szerbeket*. Szerinte ugyanis *most a szerb nép tartja a kezében az egész ország sorsát és ezért a szerbek felelősek a mai állapotokért*. A szlovének azonban elégedetlenek egy nép uralmával és *mind a három nép uralmát kívánják*.

Arról is nyilatkozott beszédében Korošec, hogy miért nem léptek be a klerikálisok a kormányba. A kormányba ma belépni annyit jelentene, mint *centralistává lenni*, már pedig, hogy ez milyen hiba volna, azt a legjobban az a körülmény bizonyítja, hogy a *demokraták is közelednek már az autonómista álláspont felé*. A kormányba vezető utat azzal is eltorlasztották a szlovének előtt — mondotta Korošec — hogy *nem adták meg a törvényhozási autonó-*

miát, holott Szlovénia számára ez a legfontosabb követelés. Azt hiszem, — folytatta Korošec — hogy *az egész szlovén nép felháborodna, ha Beogradban kéz a kézben, mint politikai szövetségeseik és barátok egy uton haladnánk Schauer német képviselővel*, ugyanakkor, amidőn a németek Ausztriában élő szlovén testvéreinket állandóan zaklatják, elnyomják őket, kisebbségi jogukat nem engedik érvényre juttatni és az életükre törnek.

Beszélt ezután Korošec az *ellenzéki blokkról*, melynek szerinte három feladata lehet: megkísérelni a kormány megdöntését, megszerezni az új választásokra a mandátumot és végül biztosítékot szerezni arra, hogy megszerezze az új választások után is a kormányalakításra a mandátumot. Az ellenzéki blokkban számításba jött a demokrata és a földművespárt is, de a szerb földművespárt már kezdetben megbízhatatlan szövetségestársnak mutatkozott.

Beszéde végén Korošec kijelentette, hogy a szlovén néppárt *kellő megfontolás után becsületes szövetségben marad továbbra is a horvát parasztpárttal*, hogy így ki-harcolják legfontosabb célukat: az autonómiát.

Zagrebi jelentés szerint Korošec beszéde Radics párti körökben nagyon jó hatást tett és azt hiszik, hogy Radics a *külföldön is fel tudja használni Korošec érveit a maga javára*.

Ki lesz Pacics utóda?

Az utóbbi időben, politikai körökben sokat beszélnek arról, hogy Pacics miniszterelnök baráti környezetben állítólag olyan kijelentést tett, hogy *visszavonul a politikai szerepléstől*. Bár a nyolcvan éves államférfi részéről ez a kijelentés természetes kívánságnak hangzik, általában nem sok hitelt adnak ennek a verzióknak, mely sokak véleménye szerint a mi-

niszterelnök ellenfelei részéről került a politikai közvéleménybe. Mindazonáltal, hogy a hirt megszólván pletyka-számba veszik, politikai körökben élénk diskusszióra adott alkalmat arra nézve, hogy *Pasics visszavonulása esetén ki venné át örökségét: a pártvezetőséget*. Általában két nevet emlegetnek, mint akik a legjogosabb aspiránsai annak a pozíciónak, a melyet ma a miniszterelnök betölt. Az egyik Jovanovics Ljuba, a parlament elnöke, akit különösen a mérsékeltbb gondolkodású politikusok tartanak alkalmasnak a pártvezetőségre. Szerintük Jovanovicsot, aki nagyműveltségű reálpolitikus, predestinálja erre a vezetőségre az elhunyt Protics Sztojanhoz fűződő barátsága is, akit tudvalevően Pacics miniszterelnök egyetlen lehetséges utódjának tartottak. Jovanovics mellett Jankovics Velizár a másik pártvezér-jelölt, akit sokak szemében főleg energiája tesz alkalmassá erre a pozícióra.

Több hiva van Markovics Lázár volt igazságügyminiszter jelöltségének is, aki egyike a legtehetségesebb és legképzettebb radikális politikusoknak. Az ő esélyeit egyelőre lerontják azonban azok a körülmények, amelyek legutóbbi lemondását kísérték.

A bizottságok munkája

A politikai élet tényezői a mai napon a beogradi polgármester temetésén vettek részt s emiatt a politikai élet forumán nevezetesebb esemény nem történt. A pravoszlávoknak egyházi ünnepük is volt; a közlekedésügyi bizottság azért nem tárgyalhatta le a költségvetést, mert a minisztérium tisztviselői, akiknek referánciók kellett volna, *szvecsárt* tartottak s nem jelentek meg a bizottsági ülésen.

A szociálpolitikai minisztérium költségvetését letárgyalták s az előirányzatból több tételt töröltek. Miután több ügyosztályt egyesítettek, a nacselnikok és inspektorok számát redukálták.

Pénteken a törvényelőkészítő bizottság költségvetését fogják letárgyalni.

A királyi pár tavasszal látogatást tesz a francia köztársaság elnökénél

Beogradból jelentik: Sándor király és Marióra királynő március hóban hivatalos látogatást tesznek Franciaországba, a köztársaság elnökénél. A látogatást most őszre tervezték, Franciaországban már ünnepélyes pompával készülődtek a királyi pár fogadtatására, a királyi családban bekövetkezett örvendetes esemény miatt azonban a látogatást a jövő tavaszra halasztották el.

Az új illetéktörvény november hó 15-én lép életbe

Több mint kétszeresére emelkednek az illetékek

A hivatalos lap november 6-iki számában jelent meg az új illetéktörvény, amely kiegészíti a régi szerb illetéktörvény egyes intézkedéseit és lényegesen felemeli az illetékeket. Az új illetéktörvény november 15-én lép életbe.

Az új törvénynek az az alapelve, hogy amennyiben az ország egyes részeiben érvényben levő törvények szerint az új illetéktörvényben megjelöltnél magasabb illeték van érvényben, úgy továbbra is ez a magasabb illeték rovdandó le, miután az új illetéktörvény csak a minimális illetékeket állapítja meg. Így a bírósági eljárásnál a Vajdaságban ezidő szerint progresszív illeték van érvényben és például 50.000 dinárig terjedő ügynél 26 dinár illeték kötelező. Az új illetéktörvény szerint a bírósági eljárásnál a minimális illeték 5 dinár, azonban, olyan esetekben, amelyekben a Vajdaságban eddig is magasabb illeték volt érvényben, továbbra is azt kell leróni.

A november 15-én érvénybelépő új illetéktörvény legfontosabb tételeit, amelyek a közönséget a legjobban érdeklik, az alábbiakban ismeretjük:

A beadványok minimális illetéke az eddigi 3 dinár helyett 5 dinár, a mellékleteké 2 dinár, az eddigi egy dinárral szemben. Hatósági és magánügyek által kiállított bizonyítványok eddigi 5 dináros illetékét 20 dinárra emeli az új törvény és ugyancsak 20 dinár illeték kötelező a közigazgatási hatóságok által hozott határozatra és minden elsőfokú közigazgatási hatóság által hozott határozat feleltetésére, az eddigi 10 dinár helyett.

Az ablakokban, falakon vagy ajtókon kifüggesztett hirdetések illetéke az eddigi 5 para helyett 10 para, azokra a hirdetésekre etoain mra.

A társasági szerződések illetéke az eddigi 20 dinárról 100 dinárra emelkedik. Az ingatlan vagyonátvételhez állami illeték megmarad az eddigi hat százalék és ugyancsak

változatlanul marad érvényben a részvénytársaságok által kibocsátott részvények eddigi illetéke is, azzal, hogy a részvénytársaságok kötelesek a régebben kibocsátott részvények után eddig még le nem fizetett illetékeket is kilencven napon belül leróni.

A közönséget legjobban érdeklik az illetékemelés, amelyeken kívül az

új törvény részletesen intézkedik mindennemű illeték felemeléséről. Az illetékek rendkívüli mértékben — egyes esetekben száz százaléknál is magasabban — emelkednek, ami érezhetően meg fogja nehezíteni az igazságra szorultaknak a hatóságokkal való érintkezést és lényegesen megdrágítja az igazsághozjutást.

A forradalmi Görögországban

Beszélgetés Gonatasz miniszterelnökkel

— A Bácsmegeyi Napló kiküldött munkatársától —

Athén, november hó.

Este fél nyolc. A Kihissia-Boulevard 3. szám alatt levő miniszterelnöki palota nappali fényben, az épület körül élénk sürgés-forgás. Lázasan munkál; itt intézik a forradalmi Görögország kormányzati ügyeit. A kapu előtt fiákkerok és autók, melyekből magasrangú tisztetek szállnak ki és sietnek be a rácsos vaskapun, parkos udvaron át a palota nyitott kapuján.

Itt is, — mint a mellette levő forradalmi palota előtt, — diszruhás, szolnyabluzos, fegyveres gárdista áll őrt és itt is fegyvertelen katona vezet be a miniszterelnöknek a földszinten levő hivatali helyiségeibe.

Nagy, tágas, elegáns szalonban dolgozik, a miniszterelnök kabinetirodájának főnöke. Fiatal kapitány, — általában a miniszterelnökségen minden állásban katonatisztek vannak. A szalonbutorzat, selymes pamlagok vászontakaróval bevonva. A falakon semmi kép. Két széles, tapétás fal üresen áll és négy nagy kampós szeg mered ki a falból. Nyilván leakasztották ruhuk a képeket, talán az uralkodók, Konstantin és György király és a királynék portréit. Míg Othoniosz tábornok előszobájában ott láttam a jelenlegi uralkodó, II. György király és Erzsébet királyné arcképét, itt hiányzik minden emlékeztető arra, hogy egy király miniszterelnökének előszobájában vagyunk.

Mikor látogatásom célját a kapitánnyal közlöm és megkérdem, mikor beszélhetnék a miniszterelnök-

kel, mosolyogva válaszolja:

— Most mindjárt, csak néhány percig tessék várni, amíg tanácskozását a tengerészeti miniszterrel befejezi.

Elmondja ezután a kabinetiroda főnöke, hogy a miniszterelnök minden este 9 óráig dolgozik, különösen az utóbbi napokban mert a kormány munkája, az ellenforradalom leverése óta megsokszorozódott. Likvidálni kell a lázadást, át kell szervezni a hadsereget, ami szintén Gonatasz ezredes feladata, mert a miniszterelnöki tiszttség mellett a hadügyminiszteri tisztséget is ő vezeti. Két nap óta ő helyettesíti Plasztirasz ezredes, forradalmi főnököt is, aki már betegesen vett részt a tegnapi döntő, a köztársaság, vagy királyság kérdéséről határozó konferencián is és azután pihenésre visszavonult az Athén mellett levő Eleusisba.

A késő esti órákban az előszobában várakozók nagy száma is bizonyítja, hogy sok munkája van a miniszterelnöknek. Azt mondják, hogy nagy munkabírása révén ért el aránylag fiatalon magas katonai pozíciókat. Az ezredes a török-görög háborúban, a kisázsiai első hadtest vezérkari főnöke volt és a vereség után a Görögországba való visszatéréskor a második hadtest vezetését vette át. Mikor múlt év szeptemberben Pireusban a partra szállított katonaság fellázadt Konstantin király ellen, ő is csatlakozott a forradalomhoz és Plasztirasz ezredessel együtt átvette a forradalmi csapatok vezetését. A sikeres

forradalom Plasztiraszt kiáltotta ki a kormány fölött álló »forradalmi főnök«-nek, aki a forradalom nevében az uralkodói jogokat gyakorolja, a forradalmi kormány élére pedig Gonatasz ezredes került.

Tíz percig várakozom a kabinetirodában, mialatt öt-hat magasrangú tiszt megy be a miniszterelnökhöz. Végül valamennyien távoznak és velük együtt kijön a miniszterelnöktől Lingros tengerészeti miniszter is. Az adjutáns-kapitány bejelent, azután bevezet Gonatasz miniszterelnökhöz.

A miniszterelnök az ellenforradalomról

Tömpe sárgafényű üvegcsilláras villanyégők világítanak a miniszterelnök kis szalonszerű dolgozószobájában.

Styliános Gonatasz miniszterelnök és hadügyminiszter elmjön az ajtóig kezét nyújtja, majd leül az íróasztalhoz és helyet kínál meg maga mellett.

Magas, szélesvállú, telt pirosarcu negyvenöt év körüli szép férfi a görög forradalmi kormány miniszterelnöke. Fekete tömött bajusza és hátrafésült sűrű, szénfekete haja mellett fekete szemek éles kontrasztot képeznek lágú vonásaival. Uniformisának mellén kitüntetéseket szalagjai tarkálnak három sorban.

Miközben beszél, állandóan a szemembe néz, mintha szavainak hatását figyelné. Lassan beszél, néha félperces szünetet is tart az egyes szavak közt; szemmel láthatóan birkózik a francia nyelvvel, a francia szavakkal és gondosan ügyel, hogy a kritikus pontoknál a megfelelő diplomatikus kifejezést használja.

— A külföldön, — mondom, — de Görögországban is száztízféle verzió kering a most levert ellenforradalom okairól és annak következményeiről. Kérem tehát Excellenciát, mint legmértékadóbb személyt, hogy a Bácsmegeyi Napló számára szíveskedjék információt adni a tényleges helyzetről.

— Szívesen, — mondja a miniszterelnök, — mert a külföldön legtöbbször valóban túlzott hírek terjednek el Görögországról. Az eseményeket magukat ismertették a belső lapok. A felkelést az ellen-

Érdekes emberek

Írta: Baedeker

— Kaas Ivor jövődől —

Kaas Ivor báró, a fin de siècle-nek talán legkitünőbb, de föltétlenül legelkeszebb vezércikkirója, egyike volt a legengesztelhetetlenebb Tisza-gyűlölőknek. Becsülte Tisza Kálmánnak a privátjellemét, de mint politikust a hazája legnagyobb veszedelmének kiáltotta ki. Nemcsak az újságja címen izgatott ellene (hetenkint legkevesebb két tiszátlerántó vezércikket írt), de minden magánbeszélgetésben, klubban, szerkesztőségben, fővárosi közgyűlésen, kávéházban, vendéglőkben, állandóan filippikákat dörgött Magyarország akkori nagyura ellen, aki »megmérgezte az egész nemzet közéletét« oly méreggel, amelynek egyedüli ellenmérge, ha »hamarosan távozik arról a helyről, amelyet valódi hivatalos nőskül usurpál« . . . Sokan dolgoztak azon, hogy megbuktassák ezt a szívós és nehezen elmozdítható államférfiut, de senki annyi hűvel és fanatizmussal, mint a dán báró. Ez az ő saját külön kampánya volt, életcél és egyben szórakozás neki.

Fenmaradt ebből az időből egy markáns mondása, amely nagy hatást tett, amikor elhangzott. Azzal kezdte az egyik vezércikkét, (ez 1879-ben volt), hogy Tisza Kálmánnak tiszta a keze, de piszkos a kezszoritása, ami arra vonatkozott, hogy a politikai társaságát nem a legjobban választja meg a hatalmas

miniszterelnök, s a párthi mamelukoktól nem kívánja meg a köz- és magánéleti tisztességet az a mértékét, amelynek a hiányáért elítélne és a kaszinóból kigolyóztatna mindenkit, aki — nem párthive. E mondanása később szállóigévé lett, amelyet azóta gyakran ráolvastak azokra a kormányzó hatalmakra, akik jellemzői gyarlóságokat, sőt nem egészen kifogástalan erkölcsi hírnevet is hajlandók megbocsájtani azoknak a pártebereknek, akik őket tuskóbokron keresztül odaadással követik.

A szenvedelmes Kaas Ivor, amíg a bihari nagyur kormányzott, nem is élt egyébnek, mint e »veszedelmes ember« megbuktatásának. Tizenöt évig »verekedett« ennek a célnak a szolgálatában, mint Bayard lovag, mint Kinizsi Pál, mint Don Quijote, — ahogy jött. Ez a különösen militáns természet meghazudtolta a saját szelid szökéségét, a maga északi — skandináv — eredetét, s egy délszaki jellemnek a tüzével vívott, harcolt. Csávolszky és Verhovay ketten együtt nem voltak képesek ilyen vulkanikus és eruptív kitörésekre . . . Amikor 1875-ben a fuzió a Deák-párt és a balközép között létrejött és az utóbbinak a vezére kormányra jutott, Ivor báró megkezdte a saját háborút ellene és nem hagyta azt egy napra se abba, amíg végre példátlanul hosszú kormányzás után 1890-ben Tisza meg nem bukott. Ez a kivételes szívósság, amelyhez fogható bizony alig van az európai parlamentarizmus történetében, ideges-sé és türelmetlenné tette a különben

is heves temperamentumu publicistát, akinek nemcsak vigasztalása volt, hogy a perhoreszkált államférfi »meg fog bukni«, de az állandó jóslása is. Minden kissé fontosabb politikai eseménynél azt jövődölte, hogy: »no, most vége, most megbukott, nem segít rajta senki.« S aki érintkezett a szangvinikus báróval, nem egyszer, de százszor hallhatta tőle: »nem adok négy hetet neki.« És mennyi négy hetet húzott ki Tisza Kálmán a piros bársonyszékében! Aki erős a matematikában, kiszámíthatja, hogy majdnem kétszázat! . . .

Mikor aztán a bukás bekövetkezett, s a király elbocsájtotta hűséges tanácsosát, Kaas Ivor volt a legboldogabb ember az egész országban. A nagy ember bukását félig-meddig a maga győzelmének tartotta. Diadalmasan, csillogó szemekkel az aranykeretes pápaszeme alatt kiáltotta:

— Nem megmondtam? Ugy-e, megjövendöltem?

Beóthy Zsolt, aki éppen annyira imádta Tisza Kálmánt, amennyire Kaas Ivor gyűlölte őt, véletlenül jelen volt a társaságban, ahol ez utóbbi a jóslata bekövetkezésével dicsekedett. Az ő szelid modorában, a páratlan finom elbeszélő művészetével így szólt:

Hallgass csak ide, Ivor . . .

Mikor az olasz egység létrejött, Mazzini a nagy boldogságában majdnem kiugrott a bőréből. Szinte ugrándozott (ami pedig egyáltalában

nem státusférfiúi dolog), úgy tett, mintha egyesegyedül ő ragasztotta volna egyívé az azelőtt szerttagolt olasz tartományokat és Manzoni-nak, a »Jegyesek« nagynevű írójának hálalkodva mondta:

— Én már tizenkét év előtt megjövendöltem, hogy így lesz. Vannak tanuim rá. Nem is egy, hanem száz. Nem is száz, de ezer . . . Véghetetlenül jóleső érzés, ha az események, amelyek a jóslatainkra következnek, igazolnak bennünket s valóra váltják, amit mi látnoki módon előre is biztosra vettünk.

Amire Mazzini satirikus mosolylyal felelte:

— Signor Giuseppe, emlékszik a mi közös barátunkra, Torti-ra? Ez a jó ur, amint ön is tudja, rendkívül fázékony, s már akkor didereg, amikor rendes ember még csak nem is gondol arra, hogy valaha hideg lesz. Ő már szeptember végén, amikor frissebb szellők kezdenek fujdogálni a tenger felől, azt szokta mondani: »Havazni fog«. Egy-két hónappal később, amikor a hideg érezhetőbbé válik, borzongva kezdi jövődölni: »Biztos, hogy havat kapunk, egészen biztos. Majd meglátjátok!« S aztán, ha januárban hó esik, a győzelem hangján kiált föl: »No, mit szölk a jóslóképeségemhez? Nem megmondtam jó előre, hogy havat kapunk?«

Te is, kedves Ivor, már szeptember végén elkezdted jósolni, hogy hó lesz. És igazad volt. Januárban csakugyan esett . . .

forradalmi párt rendezte, amely látta, hogy a választásokon meg fog bukni és azért szította ezt a mozgalmat, hogy a hatalmat a választás előtt magához ragadhassa. Az ellenforradalomnak semmi komoly okát nem tudták adni, azzal a követeléssel és jelszóval léptek tehát fel, hogy a király a mostani forradalmi kormány helyett semleges kormányt nevezzen ki. Valójában pedig vissza akarták állítani azt a nemzetellenes és önkényes uralmat, amely Görögországot a nacionalista forradalom előtt kormányozta és a pusztulás felé vezette. A forradalmi kormány ellen való tiltakozásunkat azonban senki sem vette tudomásul, mert a nép a jelenlegi kormány oldalán áll. A lakosság az ellenforradalomban nem vett részt és teljesen megőrizte semlegességét. Az ellenforradalom leverése után a polgárság tüntetett a forradalom mellett és mondhatom, győzelmünk alkalmával Athén lakossága olyan ünneplést rendezett, amilyenre ebben a városban még nem volt példa.

— A kormány győzelme után, — folytatta Gonatasz miniszterelnök, — a forradalmi párt kebelében erős mozgalom indult meg a köztársaság mellett, mert sokan azt hiszik, hogy a király az ellenforradalommal érzett. Reméljük, hogy az ellenforradalmi mozgalom már megszűnt és nyugodtan foglalkozhatunk a választások előkészítésével.

— Az államforma kérdésében milyen álláspontot foglal el a forradalmi kormány? — kértem a miniszterelnököt.

— E tekintetben, — mondja Gonatasz miniszterelnök, — nincs döntés. A választások alapján december hónapban összeül az alkotmányozó nemzetgyűlés, amely az ország alkotmányáról, így a királyság és köztársaság kérdéséről határoz. Vannak ugyan egyesek, akik már most döntést akarnak provokálni a köztársaság érdekében, a forradalmi kormány azonban teljes erejével azon van, hogy e kérdésben a határozatot a nemzetgyűlésre bizza, a melynek tagjait a nép szabad akaratából delegálja.

— Mint jugoszláviai újságíró, kérem Excellenciád nyilatkozatát a görög forradalmi kormányról a Szerb—Horvát—Szlovén királyság kormányához való viszonyáról.

A miniszterelnök két-három percig gondolkodik, merőn szembenéz velem, cigarettát vesz elő, megkínál, majd miután rágyújtunk, rövid pauza után ő kérdez:

Olvastam a lapokban, hogy szerbiai kereskedők jöttek Athénbe?

Az érdeklődő kérdésre közlöm a miniszterelnökkel a Szubotici Lloyd által rendezett tanulmányut gazdasági céljait és megnevezem a kiránduláson résztvevő notabilitásokat, Pletkoszics András dr. szubotici főispánt, Manojlovics Vladisláv dr. királyi közjegyzőt, a Lloyd elnökét és másokat.

— Nagyon örülök, — mondja a miniszterelnök az információ után, — hogy a szerbiai kereskedők gazdasági kapcsolatot keresnek Görögországgal és hogy a tanulmányuton ilyen értékes és tekintélyes személyek is részt vesznek. Remélem, hogy ez a látogatás jó eredménnyel fog járni úgy a jugoszláv, mint a görög kereskedőkre nézve. A mi iparunk még nem eléggé fejlett és mindkét állam gazdasága érdekében előnyös volna, ha Jugoszláviából szerezhetnők be, amire szükségünk van. A gazdasági kapcsolatok megteremtése mindkét államnak egyaránt érdeke, de a légzetlenség szempontjából a balkáni államoknak közös érdekük, hogy elsősorban egymást támogassák.

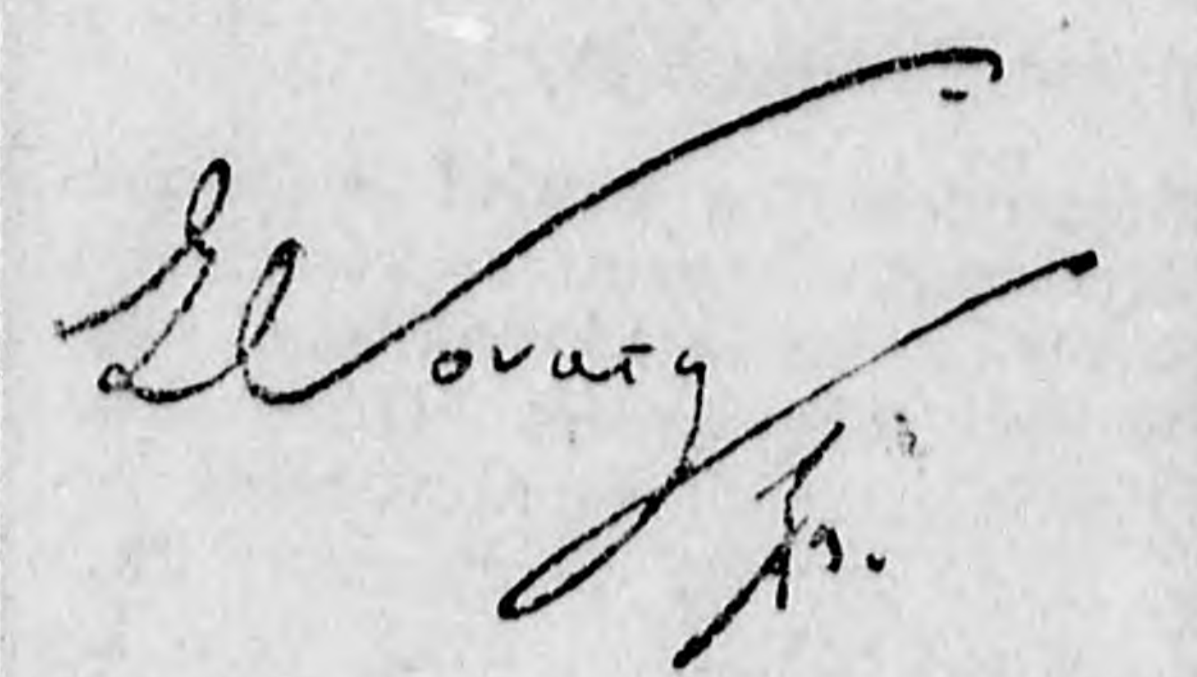
E nyilatkozat után még autogramot kérek a miniszterelnöktől a Bácsmegyei Napló olvasói számára. Gonatasz miniszterelnök karton-

lapot vesz elő a mappájából és megkérdi

— Görög, vagy latin betűkkel?
— Ahogy Excellenciádnak tetszik, — válaszolom

— Akkor görögül, — mondja, — az önök lapjának ugyanis idegen nyelv mindkettő.

Erélyes vonásokkal írja alá nevét a miniszterelnök és mosolyogva nyújtja át a kartonlapot:

Megköszönöm az autogramot és a nyilatkozatokat, mire Gonatasz mi-

Szabadkirályválasztó-puccsot terveztek a magyar fajvédők

Miért tartóztatták le Ulain képviselőt? — Gömbös-kormányt akart alakítani a jobboldal — Hitler támogatta a mozgalmat

Ulain Jugoszláviába készült

Budapestről jelentik: A bécsi gyorsvonaton a határrendőrség kedden éjszaka letartóztatta Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselőt, az ugynevezett fajvédő-csoport tagját, aki Budapestről Münchenbe készült utazni és

böründjében különböző fontos okiratokat vitt magával, amelyeket nyomban elkoboztak tőle.

A letartóztatás okáról hivatalosan nem tettek egyelőre jelentést közzé, azonban a rendőrségen úgy informálták a sajtót, hogy Ulain Ferenc összeköttetésben állott Hitler Adolffal, a bajor puccsisták mázolósegéd-ből lett vezérével és

a bajor nacionalistákkal együtt puccsot tervezett Magyarországon.

Ez a magyarázata a letartóztatásnak nem látszik elfogadhatónak, mert képviselőt csak tettenérés esetén lehet letartóztatni, már pedig az, hogy Ulain külföldre utazott, nem olyan lényeges tény, amelynek elkövetése közben tettenérhető lett volna. Ulain és politikai barátai nem titkolták soha, hogy összeköttetést tartanak főn a bajor horogkeresztessel, sőt azt is nyilvánosságra hozták már régebben, hogy Ulain Ferenc ennek az összeköttetésnek kimélyítése céljából utazik Münchenbe. A hatóságoknak a fajvédők új orientálódása ellen éppen úgy nem volt semmi kifogása, mint a régebbi kapcsolataik ellen, amikor fascisták voltak és Mussolimmal tárgyaltak, vagy amikor Kemal pasával igyekeztek szorosabb szövetséget létesíteni. A tettenérés különben csak az utazásnak egy mozzanatára vonatkozhatik arra, hogy Ulain Ferencet rajtakapták, amint bizonyos aktákat csempészett az országból. A lapok tudósítói előtt

A rendőrség a leg gondosabban titkolja, hogy milyen okmányokat akart Ulain külföldre vinni magával?

Hitlernek, bármilyen szoros összeköttetésben állt Ulainnal, végre is nem akadtak volna szüksége a magyar fajvédőktől és nem tulságosan valószínű, hogy Ulain a bajor nacionalisták számára akart okmányokat csempészni. Annál kevésbé, mert a letartóztatott fajvédő birtokában egészen más okmányok vannak, olyanok, amelyek a magyar hatóságokat közelről érdeklik. Köztudomás szerint

Ulain leplezte le a magyar nem-

niszterelnök barátságos kézzorítás közben bucsuzik:

— Én is köszönöm, hogy felkérészt. Örülök, hogy mint külföldi újságíró ezekben a kritikus napokban előtt Görögországba, mert így saját szemével szerezhet meggyőződést az itteni helyzetéről. A külföldi sajtó sok esetben tendenciózus rosszakarattal ír rólunk, remélem, az ön tudósításai objektívek lesznek.

Mikor kimegyek az előszobába ott már majdnem huszra szaporodott a várakozók száma. Az egyik sarokban öt athéni újságíró ül, ők is a miniszterelnökre várnak, mert az ellenforradalom óta Gonatasz miniszterelnök estéknként személyesen informálja az athéni lapokat az eseményekről.

Farkas Frigyes

Szabadkirályválasztó-puccsot terveztek a magyar fajvédők

Miért tartóztatták le Ulain képviselőt? — Gömbös-kormányt akart alakítani a jobboldal — Hitler támogatta a mozgalmat

Ulain Jugoszláviába készült

Budapestről jelentik: A bécsi gyorsvonaton a határrendőrség kedden éjszaka letartóztatta Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselőt, az ugynevezett fajvédő-csoport tagját, aki Budapestről Münchenbe készült utazni és

böründjében különböző fontos okiratokat vitt magával, amelyeket nyomban elkoboztak tőle.

A letartóztatás okáról hivatalosan nem tettek egyelőre jelentést közzé, azonban a rendőrségen úgy informálták a sajtót, hogy Ulain Ferenc összeköttetésben állott Hitler Adolffal, a bajor puccsisták mázolósegéd-ből lett vezérével és

a bajor nacionalistákkal együtt puccsot tervezett Magyarországon.

Ez a magyarázata a letartóztatásnak nem látszik elfogadhatónak, mert képviselőt csak tettenérés esetén lehet letartóztatni, már pedig az, hogy Ulain külföldre utazott, nem olyan lényeges tény, amelynek elkövetése közben tettenérhető lett volna. Ulain és politikai barátai nem titkolták soha, hogy összeköttetést tartanak főn a bajor horogkeresztessel, sőt azt is nyilvánosságra hozták már régebben, hogy Ulain Ferenc ennek az összeköttetésnek kimélyítése céljából utazik Münchenbe. A hatóságoknak a fajvédők új orientálódása ellen éppen úgy nem volt semmi kifogása, mint a régebbi kapcsolataik ellen, amikor fascisták voltak és Mussolimmal tárgyaltak, vagy amikor Kemal pasával igyekeztek szorosabb szövetséget létesíteni. A tettenérés különben csak az utazásnak egy mozzanatára vonatkozhatik arra, hogy Ulain Ferencet rajtakapták, amint bizonyos aktákat csempészett az országból. A lapok tudósítói előtt

A rendőrség a leg gondosabban titkolja, hogy milyen okmányokat akart Ulain külföldre vinni magával?

Hitlernek, bármilyen szoros összeköttetésben állt Ulainnal, végre is nem akadtak volna szüksége a magyar fajvédőktől és nem tulságosan valószínű, hogy Ulain a bajor nacionalisták számára akart okmányokat csempészni. Annál kevésbé, mert a letartóztatott fajvédő birtokában egészen más okmányok vannak, olyanok, amelyek a magyar hatóságokat közelről érdeklik. Köztudomás szerint

Ulain leplezte le a magyar nem-

zetgyűlésben a részvénypanamát és őrizi az erre vonatkozó, több minisztert súlyosan kompromittáló aktákat, azok kivül Ulain az ügyvédje Eskütt Lajosnak és ebben a minőségben nála vannak az Eskütt-pör Nagyatádra terhelő adatai.

A részvénypanama aktáinak megszerzésére a rendőrség már tartott egyezben házkutatást Friedrich István iróházában a mentelmi jog megszerzésével, és a fajvédőknek az a nézete, hogy most is ezeket az aktákat akarta a rendőrség megszerezni.

A rendőrség szerint Ulain vezetésével szélső jobboldali puccsra készülték a fajvédők a Behlen-kormány ellen. A rendőrségen már kiderültek a főreszletek a nyomozás során s arra a szencziós megállapításra jutottak, hogy egy szélsőjobboldali puccs esetére kész kormánylista van összeálltva.

A puccsisták listáján Gömbös Gyula szerepelt mint miniszterelnök.

Bizonyos jelek arra vallanak, hogy a készülő puccs nem csupán kormányváltás előidézésére irányult, hanem tulajdonképpen

a meglepett Ulain Ferencnek:

— Utasításunk van a képviselő urat utjának folytatásában megikadályozni. A birtokán lévő iratokat lefogadjuk. Felkérjük, adja át utlevelét és azonnal térjen vissza a fővárosba.

Ulain Ferenc hevesen tiltakozott a nyomozók eljárása ellen. Mentelmi jogára hivatkozott s kijelentette, nem érti, hogy mit akarnak tőle. A rendőrségi közegek felmutatták Ulainnak a nyílt parancsot s azután nem sokat tekelőriáztak. Elsősorban elvették Ulaintól nagy sárga aktatáskáját, amely telve volt okmányokkal s elkérték tőle az utlevelét is. Ulainnak irást adtak elvett iratairól s mint hogy utlevelét nélkül úgy sem utazhatott volna tovább, a képviselő kénytelen volt a legközelebbi vonattal a fővárosba visszatérni. Kévtették a nyomozók, akik ugyancsak a keleti pályaudvaron szállottak ki a vonatból. Ulain nem tért haza lakására, hanem Eckhardt Tibor nemzetgyűlési képviselőt kereste fel s csak azután ment haza. Nem fekdűt le, bár egész éjtel virrasztott, hanem csak megmosakodott, átöltözött s az volt a szándéka, hogy az éjszakai kellemetlen ügyet rendezze. Miközben odahaza öltözködött, megjelent lakásán Mészáros István rendőrfogalmazó két detektívvél. Ertesítésére adták Ulainnak, kövesse őket a főkapitányságra, ami meg is történt.

A főkapitányságon a legnagyobb titokban kezelték az ügyet. A második emeleten, a sérülési osztály egyik kis szobájában kezdtek meg az őrizetbe vett képviselő kihallgatását. A főkapitányságnak ez a része olyan helyen van, ahol egész ritkán járnak idegenek. Eppen azért vitték ide Ulaint, mert titokban akarták az egész ügyet tartani. Ulain detektívek őrizetében maradt. Közben Martinovich Jenő főkapitány dolgozószobájában bizalmas tanácskozás kezdődött, amelyen Nádasy Imre országos főkapitány is résztvett. Áttanulmányozták azt az egész aktacsomót, amelyet Ulaintól elkoboztak. Az iratcsomag, a rendőrségről kiszivárgott hírek szerint, hiven tükrözi vissza a puccs előkészítésének minden mozzanatát és a később bekövetkezendő események valószínű sorozatát. A haditerv az volt, hogy amikor a bajor horogkeresztetek porosz területre törnek és Berlin ellen vonulnak, ugyanakkor Ausztriában és Magyarországon is nagy nacionalista megmozdulás lesz. Magyarországon a Kulturliga tagjai vezették volna az egész akciót. Siker esetén hatalomra juttatták volna a fentebb említett új kabinetet is.

Viceházmester-puccs

Az ugynevezett Kulturliga, amelynek az állítólagos puccsban jelentős szerepe lett volna, a proletárdiktatura bukása után alakult dr. Szemere Béla nevű exaltált orvosnak — néhai Szemere Miklós valami unokaöccsének — vezetésével. A kommunon alatt működő házbizalmi szervezet mintájára alakult nagyrészt viceházmesterekből, minden házban volt egy megbízottjuk, aki a lakók politikai érzelmeit tartotta számon és tett erről önkéntes jelentéseket a rendőrségnek. A legutóbbi Csocsó bácsi-korszakban letartóztatott puccsisták ügyében ennek a szervezetnek tagjai is érdekelve voltak, ezért a rendőrség feloszlatta őket, amire Magyar Kulturliga néven újból megalkultak és folytatták működésüket. A Kulturliga Gömbös egyik legmegbízhatóbb szervezete és testestől-lelkéstől szabadkirályválasztó-párti.

A rendőrség szerint a Kulturliga toborzás céljára pénzt kapott Hitleréktől, ami legalább is meglepő, mert a bajor mázolólegény nem adni, hanem kapni szokott pénzt eddig toborzásra. Ulain Ferenc letartóztatása után a rendőrség dr. Szemere Bélát, a Kulturliga vezetőjét, Bogula Titusz amerikai állampolgárt, az »Amerika«

című fájvédelmi, de egyúttal kívándorlási szemle szerkesztőjét, azonkívül még tizenkét társukat őrizetbe vette, úgy, hogy ezidőszaki tizenöten vannak letartóztatva a két ügyből kifolyólag. Az Ulain-ügy és a Kulturliga tagjainak ügye ugyanis egyáltalán nem bizonyos, hogy összefüggésben vannak egymással.

Hittler-fiúk Budapesten?

A rendőrség igyekszik összefüggésbe hozni a két ügyet és nagyban fogdossa össze a legutóbbi időkben Magyarországra érkezett német állampolgárokat, akik állítólag Hittler Adolf emberei és állítólag részt akartak venni a magyarországi puccsban. Idáig vagy százötven ilyen »Hittler-fiút« tartóztattak le. A puccsot — a rendőrség szerint — a német nacionalisták bankja, a »Treuhand Bank« finanszírozta volna. A puccs résztvevői a Szemere-féle viceházmesterek közül kerültek ki, akiket egyelőre még nem fegyeveztek fel, de a rendőrség állítólag már nyomára jött annak, hogy fegyverraktárak is volt, még pedig az ébredek Sörház-uccai székházában. Néhány év óta minden három hónapban nyomára jön ennek a rendőrség, de házkutatást most sem tartottak az ébredeknek.

Jelentést tettek Horthynak

Az Ulain-ügyben a kormány minisztertanácsot tartott. Nádosy Imre dr. országos főkapitány pedig, amikor kellőképpen informálódott a rendőrségen, egyenesen a kormányzósági palotába vitette magát autóján és hosszasan referált Horthy Miklós kormányzónak az esetről. Sem az audenciáról, sem a minisztertanács döntéséről nem szivárgott ki semmi hír, a budapesti lapok mindamellett úgy tudják, hogy hazatérésük miatt indul eljárás... — hogy kik ellen? Erre vonatkozólag egyelőre semmi konkrétum sincs. Annál kevésbé, mert Ulain Ferencet a pénzügyminiszter valuta-rendelétére hivatkozva tartóztatták föl és egyelőre nem közölték vele, hogy más váddal terhelve lenne őrizetben.

Az Ulain-ügyről csütörtökön Rakovszky Iván belügyminiszter is jelentést tett Horthy Miklós kormányzónak és referátumában állítólag beszámolt arról, hogy a Németország-ból beszivárgott Hittler-fiúk Sopronban gyülekeztek és onnan készültek támadásra — százötvenen, vagy kétszázán! — a magyar kormány ellen.

Az Ulain-ügy politikai fejleményei

Ulain Ferenc letartóztatása nagy felháborodást váltott ki a fájvédők között, akik természetesen törvénytelennek bélyegzik, hogy ezáltal az ő pártíviüket érte ilyen baleset. Eckhardt Tibor egyik nyilatkozatában azt állítja, hogy a kormány a népszövetség Budapestre érkezett pénzügyi bizottságának így akarja bemutatni, milyen szigorúan fellép a jobboldali nacionalistákkal szemben. Egyúttal utal arra is, hogy Ulain alkalmasint a részvény-akták és az Eskü-t-akták miatt tartóztatták le.

A szociáldemokrata képviselők nyilatkozatai hangsúlyozzák, hogy már két hónap óta tudnak a jobboldali szervezkedésről, melyről a rendőrség is akkor kapta az első jelentést.

A rendőrség csütörtök estig nem adott ki hivatalos jelentést az ügyről és a főkapitány az érdeklődőket — köztük Demeter Mihály volt belügyminisztert — a miniszterelnökhöz utasította.

A Gömbös-kabinet

Budapestről jelentik: A rendőrség hivatalos jelentését csütörtök estére várták, azonban a késő éjjeli órákig nem adták ki az Ulain-ügyről hivatalos közleményét. A sajtó magánér-

tesülése szerint Ulainnál a bajor nacionalistákkal kötött szerződést tárták meg, amelyet Münchenben Hittlerrel alá akart írni. Megtalálták — állítólag — a Gömbös-kabinet listáját is nála, amelyen mint belügyminiszter Ulain Ferenc, mint népjóléti miniszter dr. Szemere Bé-

A románoknak nem kell Zsombolya

A bánáti román képviselők akciója

Zsombolya kicseréléséről és kiűritéséről még mindig nincs autentikus nyilatkozat. A zsombolyaiak nem tudják, hogy a közel jövőben melyik államhoz tartoznak s ez zavarólag hat e szorgalmas község üzleti életére. A kereskedők és gyárosok pedig arra gondolnak, hogy a bajai háromszög kiűritéséről is csak akkor értesültek, amikor már nem volt idejük ottani követeléseik behajtására, már hetek-hónapok óta tartózkodnak minden zsombolyai ügylettől. Nemcsak a zsombolyaiaknak volna tehát érdekük, hogy a külügyminiszter idejében nyilatkozzék a zsombolyai kiűritésről.

Egyébként akármennyire szép, gazdag s igyekező város is Zsombolya, úgy látszik, hogy a románok sem tulságosan lelkesednek azért, hogy megkapják. Egy bu-

la, azonkívül mint földművelésügyi miniszter nagyatádi Szabó István szerepelt. A rendőrségen tovább folytatják a német nacionalisták letartóztatását, különösen Kecskeméten tartóztattak le Hittler-fiúkat nagyobb számban, akik Héjjas Ivánnal állottak összeköttetésben.

karesti jelentés szerint a román parlamentnek azok a képviselői, akik a határmenti kerületeket képviselik, megjelentek Duca külügyminiszternél és rámutattak arra, hogy Módos és Párdány községeknél Zsombolyával való kicserélése román nemzeti és politikai szempontból hátrányos Romániára, mert Zsombolyában magyarok és svábok laknak. Kérték a külügyminisztert, hogy az új határrendezésről szóló megállapodást ne ratifikálja és ha már a határrendezés okvetlenül szükséges, úgy adjanak Romániának is olyan községeket, amelyeknek többsége román.

A bukaresti külügyminiszter is olyan dedonsai nyilatkozatot adott a deputációnak, hogy a zsombolyaiak, módosiak, párdányiak ebből sem igen tudják, hogy mi lett a sorsuk.

A sentai rablógyilkosok a bíróság előtt

Ma kezdik meg a főtárgyalást — Pénteken és szombaton Sentán tárgyal a bíróság

Ez év augusztus 24-én eltűnt Szentán Horváth István gazdag, vagyonos gazdálkodó. Fiai bejelentették apjuk eltűnését a rendőrségen és mindenfelé keresték nyomtalanul eltűnt apjukat, de feltalálására irányuló minden igyekezetük eredménytelennek bizonyult. Senki sem tudott felvilágosítást adni arról, hogy mi történt Horváth Istvánnal.

Néhány nappal augusztus 24-ike után kifogták a Tiszából egy holttestet s a ruhája zsebeiben talált iratokból megállapították, hogy az az eltűnt Horváth István hullája. Zsebében megtalálták pénztárcáját is, amelyben összesen tizenegy dinár készpénz volt. A hullán nem találtak semmi nyomát külső erőszaknak és az volt a feltevés, hogy Horváth öngyilkos lett. Tanúk is akadtak, akik elmondották, hogy Horváth István már hosszabb idő óta buskomor volt és nagyon bántotta, hogy nagyobb összegű követeléseit nem tudja behajtani.

A tanúk között volt Tóth Mátyás kereskedelmi ügynök is, aki azt mondta, hogy augusztus 24-ke előtt három-négy héttel tárgyalt Horváth Istvánnal föld eladásáról s akkor Horváth adott neki 10 dinárt költségre, hogy hirdesse az újságban az eladandó földet. Azóta nem látta Horváthot.

A rendőrségi eljárás Horváth István halálára vonatkozólag megszűnt és az egész ügy kezdett feledésbe menni, amikor október 17-én Horváth István két fia, János és Vince, apjuk hátrahagyott feljegyzéseiből megállapították, hogy apjuk 35.000 forintot adott át Tóth Mátyás ügynöknek, hogy azon az ő részére vegyen földet.

Ez a felfedezés rendkívül gyanusnak tűnt föl, mert amikor a Tiszából kifogták Horváth István holttestét, Tóth Mátyás bizonyította legerősebben, hogy Horváth öngyilkos lett és azt állította, hogy csak tíz dinárt kapott Horváth-tól költségre. A gyanúkok alapján letartóztatták Szentán Tóth Mátyást és a vele vadházasságban élő Pollák Erzsébetet.

Tóth Mátyás, — aki 66 éves, öreg ember, — a sentai járásbírósnál, — ahol kihallgatták, — elmondotta, hogy

ő valóban tartozott Horváthnak a pénzzel, de nem tudta neki visszafizetni, elsihkasztotta a pénzt. Horváth, amikor ezt hallotta kétségbeesetten kijelentette előtte, hogy öngyilkos lesz, beleugrik a Tiszába. Ők maguk, — Tóth Mátyás és Pollák Erzsébet, — ellátsérték utolsó utjára Horváthot a Tiszához, de a folyóhoz érve, Horváthnak nem volt elég bátorsága, hogy beleugorjon a vízbe, ők erre megölték mire Horváth beleesett a vízbe és elmerült.

A szintén letartóztatott Pollák Erzsébet — aki most 38 éves s husz év óta él együtt Tóth Mátyással, — a sentai járásbírósnál társelmes vallomást tett. Körülmenyesen elmondotta, hogy több nappal a gyilkosság előtt elhatározták, hogy meggyilkolják Horváthot, mert ez által megakart szabadulni Tóth Mátyás az adósságból. Megmutatta a Tisza partján azt a helyet, ahol Horváthot a vízbe taszították. Pollák Erzsébet vallomásából kiderült az is, hogy Tóth Mátyásnak tudomása volt arról, hogy Horváth István augusztus 24-én a vonattal Szentára érkezik és hoz magával 4000 dinárt. Ők ketten, Tóth Mátyás és Pollák Erzsébet a vonattól várták Horváthot, elmentek a Burányi-féle kocsmába, ahol Tóth Mátyás bort rendelt. Amikor látták, hogy Horváth itas, azt ajánlották, hogy menjenek mind a három a Tiszához, hogy megnézzék, emelkedett-e a víz?

Elindultak együtt és elvezették Horváthot a Tisza parton az előre kiszemelt helyre, ahol mélyedés volt és ahol őket a parttól nem lehetett látni. Itt Tóth Mátyás hirtelen rátámadt Horváthra, — aki ittassága miatt nem tudott védekezni, — kivette zsebéből a tárcáját, abból kivett 4000 dinárt, a tárcát újból visszatette Horváth zsebébe és ezután ketten együtt beletasztották Horváthot a Tiszába, ahol nyomban elmerült. A pénz maguk között elosztották és Pollák Erzsébet vallomása szerint a 17.500 dinárból is kapott. Pollák Erzsébet vallomása után Tóth Mátyás is vele teljesen egybehangzó beismerő vallomást tett.

A szubotivai törvényszéken péntekre tűzték ki a főtárgyalást ebben a bün-

ügyben. A büntető tanácsban Pavlowics István törvényszéki elnök elnökölt a tanács tagjai Ilcs Dragomir dr. és Gyorgyevics Jován törvényszéki bírák. Tolmács és jegyzőkönyvvezető Vuics Milán dr. törvényszéki jegyző. A vádat Vasziljevics Ljuba dr. államügyész képviseli. Védők Pacarski Branko dr. és Singer Béla dr. ügyvédek.

Az ügyészség Tóth Mátyást és Pollák Erzsébetet előre megfontolt emberöléssel és rablással vádolja. A pénteken reggel, Szubotiván kezdődő főtárgyalást, szombaton és vasárnap Szentán folytatja a bíróság. A sentai főtárgyalást a városháza nagytermében tartják meg és a főtárgyalási elnök rendelkezése folytán a tárgyalásra csak jeggyel lehet bemenni. A belépőjegyeket Szentán a járásbírósnál iktatóhivatal adja ki.

Tragikus incidens a beográdi főpolgármester temetésén

Csütörtökön folyt le Beograd elhunyt főpolgármesterének, Mitrovics Dobának a temetése. A holttestet Davos-ból szállították Beogradba s a temetési szertartás reggel 9 órától délután 2 óráig tartott. A temetésen résztvettek a kormány összes tagjai és a radikálistárai képviselők is nagy számban.

A Terazzián Dódićs alpolgármester bucsuztatta el a halottat a főváros nevében. Dódićs édesanyja, aki szintén részt vett a temetési menetben, amikor fia beszélni kezdett, fölajdult s eszméletlenül esett össze. Dódićs alpolgármester pár szóval befejezte beszédét s a szöszékről édes anyjához sietett, akit hatalmas embergyűrű vett körül. Mire Dódićs átvergődött a tömegen, édes anyja már meghalt.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a matrónát szívészélhülység ölte meg.

Összehívják a magyar nemzetgyűlést

Bethlen tárgyalásai a pártvezérekkel

Budapestről jelentik: Az „Uj Nemzedék“ értesülése szerint az ellenzék körében mozgalom indult meg, hogy az Ulain-ügyre való tekintettel sürgősen hívják össze a parlamentet, amelynek az általános belpolitikai helyzeten kívül a már beterjesztett Nagyatádi-féle birtoknovellát is le kell tárgyalnia. Ez a törvényjavaslat különben, amely körül nagy parlamenti vita fog előreláthatólag kialakulni nagy gondot okoz a kormánynak, amely a jelenlegi parlamenti helyzetben nem látja biztosítottak a javaslat megszavazását.

Bethlen miniszterelnök azért a birtoknovella előzetes megtárgyalására magához hivatott több kormánypárti és ellenzéki képviselőt akiket informálni szándékozik a kormány programjáról. Csütörtök délelőtt Mayer János, Ugron Gábor, Szitovszky, Huszár, Ernszt, Wolff és Heinrich kereste föl a miniszterelnököt, aki tájékozódott a pártok álláspontjáról. Rajtuk kívül a szociáldemokratákat és a Rassayékat is meghallgatja Bethlen, aki nagyon szeretné, ha valamilyen formában biztosítani lehetne egyrészt a birtoknovella megszavazását, másrészt általában a parlament működését.

Költözködnek a suboticei iskolák

A pedagógiai és egészségügyi szempontból egyformán ártalmas tanterem-hiány már sok gondot okozott a suboticei városi tanácsnak, s a tanügyi hatóságoknak. A város rossz anyagi helyzete azonban ezideig nem engedte meg, hogy új iskolaépületekről gondoskodjanak, holott erre már régebben nagy szükség volt.

Az egyre súlyosabbá vált tanterem-hiányon most sikerült a tanügyi hatóságoknak úgy segíteni, hogy legalább ideiglenesen javul meg a helyzet. Az Alexandrova-uccai iskolaépület, amelyet eddig a katonai kerületi parancsnokság foglalt el, néhány héttel ezelőtt felszabadult. Akkor nyomban megkezdtek az épületben a szükséges renoválást. Az épület most már olyan állapotban van, hogy a legközelebbi napokban átadható lesz eredeti hivatásának.

Az Alexandrova-uccai régi felsőleányiskolába már a legközelebbi napokban a kereskedelmi iskolát helyezik el, amely eddig a Kakas-iskolát foglalta le. Így felszabadul a Kakas-iskola is. A felszabaduló Kakas-iskolába a kereskedelmi iskola kiköltözése után két elemi iskolát helyeznek el, mert a rendelkezésre álló tizen négy tanterem elegendő erre a célra. A Kakas-iskola lesz ezentúl a központi magyar iskola is, mert mindkét elemi iskola, amely ebben az épületben fog működni, magyar iskola lesz.

A két elemi iskola elhelyezésével lényegesen enyhül a tanteremhiány és azok az elemi iskolák is megfelelő elhelyezésre találnak, amelyek eddig a legprimitívebb szükség-helyiségekben voltak összehúzóva. Így a suboticei városi iskolaépületek kérdése ezzel egyelőre megoldást talál és a jövő tanévben csak két új tanterem építésére lesz szükség, amit a városi tanács már el is határozott.

Kémkedés miatt letartóztattak egy osijeki bankigazgatót

Radics levelezését közvetítette

Osijekről jelentik: A pélmonostori határrendőrség a napokban a határ mentén letartóztatta Bischof József osijeki kereskedősegédet, aki Főherceglak mellett igazolvány nélkül készült átszökni Magyarországra. Kihallgatása alkalmával Bischof bevallotta, hogy több osijeki Radics-párti vezetőember megbízásából gyakran ment át Magyarországra, ahová leveleket vitt, amelyek részben Szegedre szölettek, részben pedig egyéb városokba. Beismerte állítólag azt is, hogy ő közvetítette a levelezést a Londonban tartózkodó Radics és az osijeki pártja között. Vallomása során különösen terhelően nyilatkozott az Első Horvát Takarékpénztár osijeki titkárának igazgatójáról: Vice Lajosról, aki mint az osijeki Radics-párt tagja, élénk szerepet játszik a föderalista mozgalomban.

Bischof vallomása alapján a pélmonostori határrendőrség megkezdte az osijeki rendőrséget, amely házkutatást rendelt el a gyanúsított bankigazgató lakásán. A házkutatás alkalmával — a rendőrség közlése szerint — terhelő leveleket találtak. Az egyik levél, például melyet egy volt osztrák-magyar, jelenleg jugoszláv törzstiszt irt Vice Lajosnak, — mint a rendőri jelentés mondja — becsmerítőleg nyilatkozik a jugoszláv hadseregről és annak intézményeiről. A terhelő adatokat a rendőrség olyan súlyosaknak találta, hogy a házkutatás után Vice bankigazgatót azonnal letartóztatta és Bischoffal

való szembesítés végett Pélmonostorra szállította.

Ugyancsak házkutatást tartott ezzel egyidejűleg a rendőrség több Radics-párti lakásán, akikre Bischof szintén terhelően vallott. Bischof lakását is átkutatták és itt állítólag rendkívül terhelő adatokat sikerült

Feloszlatják a német birodalmi gyűlést

A bajor néppárt nem vesz részt a Stresemann kormányban

Berlinből jelentik: A Stresemann-kormány kiegészítése még mindig nem történt meg. A legnagyobb nehézségeket a német nemzetiek magatartása okozza, akik a birodalmi gyűlésben való számarányuknál nagyobb számú miniszteri tárcát követelnek az új kabinetben. A kancellár, mint hírlik, tekintettel a fölmérvült nehézségekre, egyelőre a csonka-kormányval intézi az államügyeket és megvárja míg a helyzet teljesen ki nem alakul. Lehetséges, hogy a kormányválságot úgy fogják megoldani, hogy kirúgják a birodalmi választásokat — tavaszra, amikor is — az általános vélemény szerint — a politikai pártok harcai annyira lecsillapulnak, hogy a választások zavartalan lefolyása biztosítva lesz.

A lapok különben azt hiszik, hogy a német nemzetieknek a birodalmi kormányba való bevonásáról szó sem lehet. A birodalmi kancellár és

A novisadi lakáshivatalt hivatalnokostul becsukták

Novisad városnak egy időre nem okoz gondot a lakásprobléma, amely miatt más városokban annyi panasz és gond van. Novisadon előbb becsukták a lakáshivatal tisztviselőit s minthogy tisztviselő nélkül a legideálisabb lakáshivatal sem tud működni, az intézmény is hasonló sorsra jutott: a lakáshivatalt is becsukták. Minthogy pedig a letartóztatott tisztviselők lakásáról a rendőrhatalóság gondoskodik, a bezárt hivatal helyiségei feleslegessé váltak, azt lehet mondani, hogy ezeknek a kétségkívül szokatlan intézkedéseknek nyomán Novisadon enyhült a lakáshiány.

A novisadi lakáshivatal botrányaival már több ízben foglalkozott a Bácsmegeyi Napló. A panamagyanus üzelmek miatt Drazsenovics Nikola és Vitovinski Szergej, a lakáshivatalnál működő tisztviselőket már régebben letartóztatták. Ma reggel letartóztatásba került Spasics Brankó, a hivatal helyettes főnöke is. Minthogy a lakáshivatalnak nincs több tisztviselője, az aktákat a fogházban kellene elintézni. A novisadi hatóság ehelyett azt a módot választotta, hogy további intézkedésig fölfüggesztette a lakáshivatal működését.

Az eddigi rendőri vizsgálat Drazsenovics Nikola ellen egész jelentéktelen kis panamákat állapított meg. Drazsenovics rendes trükkje az volt, hogy délben, amikor a lakásbíró ítékezett, fölkereste azokat a feleket, akiknek ügyét tárgyalták s bizonyos díj lefizetése ellenében megígérte, hogy másnapra már értesíti az illetőket a határozatról. A lakásigénylőnek megígérte, hogy másnap megkapja a lakást annak, akitől a lakását elakarták venni, azt ígérte, hogy kieszközli, hogy ne vegyék el. Másnap aztán tényleg megvolt a végzés, akire nézve kedvezőtlen volt, annak a szívet azzal vigasztalta, hogy visszaadta a tőle fölvevett pénzt.

Spasics Brankót, a legújabb letartóztatottat, megvesztegetés büntetével gyanúsítják. Kihallgatása alkalmával csak annyit ismert be, hogy többen megakarták vesztegetni, de ő visszautasította ajánlatukat. Azokat, akik megkérnyékeztek, azért nem akarta feljelenteni, mert az illetők befolyásos és tekintélyes egyének, akik ártottak volna hivatali karrierjének.

A novisadi rendőrség nem ilyen ijedős természetű. Most azokra is kiterjeszti a vizsgálatot, akik vesztegettek,

a rendőrségnek megszerezni, többek között olyan leveleket, amelyek kétségtelenül azt bizonyítják, hogy Bischof összeköttetésben állott a magyar hadsereggel.

A pélmonostori határrendőrség a rejtélyes ügyben tovább folytatja a nyomozást.

Hergt képviselő, a német nemzetiek vezére között lefolyt tárgyalások során Hergt egyáltalán nem tett olyan kijelentést, hogy a pártja a bajor néppárt vállaljon tárcát Stresemann kabinetjébe, elesett, mert a bajor néppárt határozottan kijelentette, hogy a Stresemann-kabinetben való részvétele tárgyi és személyi okokból lehetetlen.

A birodalmi védőrség megszállta Gothát

Berlinből jelentik: A birodalmi védőrség, amely folytatja a proletárszázadok lefejezését, megszállta Gothát, ahol a kommunisták fenyegető magatartást tanúsítottak. A birodalmi védőrség parancsnokának Reinhardt tábornoknak utasítására a gothai kommunistá-vezetőket letartóztatták, mire a munkásság több gyárban tiltakozásul kimondta az általános sztrájkot.

amelyből — ha igaz lesz — csinos botrányok sühetnek ki. Szekulics Milán dr. szocialista képviselő további leplezése is botrányokat ígér. Szekulics képviselő nyilatkozata szerint már augusztusban fegyelmi eljárás megindítását kérte a lakáshivatal elnöke ellen, de beadványát nem intézték el. Most azt kéri, hogy biztosítson az államügyesség büntetlenségét azoknak, akik a lakáshivatal tisztviselőit megvesztegették, hogy végre világosság derüljön a panamákra.

HIREK

— Elhalasztották a Német Párt nagygyűlését. Becskerekéről jelentik: A jugoszláviai német párt vasárnap nagygyűlést akart tartani Becskereken, a becskerek helyi szervezet határozata alapján a nagygyűlést november tizenharmadikára halasztották el. Ugyancsak elhalasztották a német pártnak Lázárföldre összehívott népgyűlését is.

— Jankulov topolai főszolgabíró hivatalban marad. Legutóbb beogradi jelentés alapján jelentették, hogy Jankulov Szilvákó topolai főszolgabíró felváltják. Ezzel ellentétben most teljesen beavatott helyről arról értesülünk, hogy a belügyminisztériumban egyáltalán nem foglalkoznak a topolai főszolgabíró felváltásának gondolatával és Jankulov megmarad továbbra is állásában, ami Topolán őszinte meglepetést kelt, mert a községben Jankulov Szilvákó főszolgabíró közszeretnek és megbecsülésnek örvend.

— A Népszövetség tagjai Budapesten. Budapestről jelentik: A népszövetségi delegátusok megkezdtek az információs adatgyűjtést. Csütörtök délelőtt a külügyminisztériumban tanácskozást tartottak a magyar kormány elaboratuma alapján. A delegátusokat délután a kormányzó fogadta kihallgatáson.

— Az alexandrovói görög-keleti templom felszentelése. Az alexandrovói »Szent Dimítrije« görög keleti templom restaurálását a napokban fejezték be és csütörtökön délelőtt ünnepélyes keretek között ismét felszentelték. A templomfelszentelésen a városi hatóságok részéről

dr. Pletkoszits András főispán-polgármester, a katonai hatóságok részéről pedig Damjanovics tábornok jelentek meg. Az ünnepi misét Ludais Iszó suboticei görögkeleti plébános és Pilics alexandrovói plébános celebrálták. A felszentelésen megjelentek még dr. Manojlovics Vladisláv hitközségi elnök, valamint nagyszámu közönség. Az ünnepi mise után a szerb olvasóköri fogadták a vendégeket. Este táncmulatság fejezte be az ünnepségeket.

— Adán csődöt mondott a névvegyelemzés. Október 27-ikén a Bácsmegeyi Napló cikket irt arról, hogy az adai elemi iskolához egy szerbül sem tudó ukrán tanítót neveztek ki, akire azt az osztályt bízták rá, amelybe a magyar anyanyelvű, de nem magyar nevű tanulókat irták be. Erre a cikkünkre az »adai tantestület« aláírással, hivatalos pecsét és a levélírójának megjelölése nélkül a következő »helyreigazítást« kaptuk: »Pilyt tanfelügyelő Adán történet váratlan látogatása és az orosz tanító lemondása között semmi okozati összefüggés nincs. Az orosz tanító családi okokból mondott le állásáról. Az adai iskola-igazgató a névvegyelemzés végrehajtásával nem akart magának különös érdemekeket szerezni, hanem csak a miniszteri rendeletet hajtotta végre kötelességszerűen. Ha kissé autentikusabb volna ez a helyreigazítás, akkor lehetne beszélni arról, hogy olyasmit cáfol, amit a Bácsmegeyi Napló nem állított.

— Vidovdánék udvarán. A Vidovdán című novisadi lap szerkesztőségének helyiségében csütörtökön Ragulya novisadi rendőrkapitány házkutatást tartott. A rendőrség nem a sajtótörvény alapján járt el a Vidovdán ellen s nem lázító, izgató cikkek kéziratát kereste, hanem egész közönséges revolverek után — ez a szó sem átvitt értelemben értendő. — kutatott. A Duna-ucca lakói ugyanis feljelentést tettek a rendőrségen, hogy a Vidovdán szerkesztőségének udvarán valóságos lögyakorlatokat tartottak s a hangos revolverlövések az ucca lakóinak nyugalma zavarja és testi épségüket veszélyeztetli. A rendőrség a szorgos házkutatás ellenére egyetlen revolvert sem talált. A Duna-ucca lakói tehát alighanem hallucináltak.

— Postahivatalt kérnek a tavankutiak. A Subotícától tizenkét kilométerre fekvő Tavankut lakossága mozgalmat indított postahivatal felállításá érdekében. A nyolcezer lakosu falu ugyanis teljesen el van zárva a világtól, sem leveleket nem továbbítanak Tavankutra s onnan sem lehet levelet küldeni, csak úgy, ha a levélíró Subotícára utazik és itt adja fel a levelét. A novisadi postaigazgatóság valószínűleg teljesíteni fogja a tavankutiak kérelmét.

— Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet csütörtöki jelentése: Esős idő várható, majd megélénkülő szelekkel hősüvedés.

— A Stromfeld-pör. Budapestről jelentik: A budapesti törvényesnek a Stromfeld-pörben csütörtökön Tranfinger Andrást hallgatta ki, aki tagadta a terhére rótt bűncselekményeket. Azt vallotta, hogy a rendőrségi jegyzőkönyvet a verések hatása alatt írta alá. Utána Stromfeldet hallgatták ki, aki kijelentette, hogy nem érzí magát bűnösnek, mert semmi része nem volt az ügyész által egyszerűen kitalált kommunistá összekövésben. A tárgyalást pénteken folytatják.

A Suboticei Katolikus Legényegylet november 11-én, vasárnap este 8 órai kezdettel adja elő a »Ciszmadia mint kísértet« című népszínművet. Előadás után tánc lesz. Jegyek elővételben a Reiter drogériában kaphatók. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Haller József** volt képviselőt kidobták a lakáshivatalból. Budapesti lakáshivatalban egy felmondási pörtl tárgyaltak, amelyben a háztulajdonost Haller József nemzetgyűlési képviselő, ügyvéd képviselte. A tárgyalás során Juhász bíró és Haller között nézeteltérés támadt, amely annyira kiélesedett, hogy a bíró kiutasította az agresszív Hallert a tárgyalási teremből, aki emiatt a folyosón botrányt csinált. Juhász bíró erre rendőrt hívatott, aki kivezette Hallert a lakáshivatalból.

— **Lopás a noviszadi hajóállomáson.** Noviszadról jelentik: A rendőrség letartóztatta Petrovics Mita munkást, aki a noviszadi hajóállomáson nagyszámu vasvillát több ezer dinár értékben ellopt.

— **A sentsai országos vásár.** Sentsáról jelentik: A sentsai országos vásárt november 18—19-én tartják meg.

— **Közcsendhárító városatyá.** Osijekről jelentik: A rendőrség kedden éjjel letartóztatta Jaksics Jovo, a munkásbiztosító pénzbiztosítóját, ki városi képviselőtestületi tag is. Jaksics itt állapotban beledobta a járőrökbe és bevverte az ablakokat. Ez már a tizenharmadik eset, mikor a városatyá ellen éjjeli csendhárítás és botrányokozás címén eljárás indul.

— **Meg akarta ölni a férjét.** Noviszadról jelentik: Schwepler János noviszadi munkás feljelentette a rendőrségen a feleségét, hogy néhány nappal ezelőtt gyanus folyadékot öntött a teájába, nyilván azért, hogy megmérgezze, az elmúlt éjjel pedig meg akarta fojtani. A rendőrség az asszonyt letartóztatta, aki azt állítja, hogy saját véréből kevert néhány cseppet az ura teájába, hogy a bájtállal magához édesítse, azt pedig tagadja, hogy az urát meg akarta fojtani. Schwepler-nét egyelőre őrizetbe vették.

— **Öngyilkosság.** Noviszadról jelentik: Nedovszki István tovarisevói gazdag polgár szerdán este 11 órakor lakásán fobelötte magát. Mire hozzáfartozói hazatértek, Nedovszki már meghalt. — Csütörtökön délután 3 órakor Milics Ferenc 65 éves noviszadi munkás Darányi-telep 263. számú lakásán felakasztotta magát és meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— **Halálra gázolta a ló.** Noviszadról jelentik: Brachus Vászta munkás csütörtökön délután ittas állapotban fát fuvarozott. Amint részegen a kocsi előtt haladt, a ló Brachus egy mozdulatától megvadult és a munkást maga alá rántotta, annak két kezét összetörte és beleit széttiport. Brachus a kórházba szállították, ahol estefelé, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

— **Nyári vihar Zagreb fölött.** Zagreből jelentik: Csütörtökön délután tízenkét órakor hirtelen teljesen elsötétült az addig derűs égbolt Zagreb felett. Az emberek már azt hitték, hogy Radics érkezik vissza az önkéntes emigrációból repülőgépen, azonban csakhamar kiderült a természeti tűzemény igazi oka: a novemberi napon hatalmas nyári vihar keletkezett óriási mennyiségű villámlással és esővel, ami egy félóraig tartott.

— **Jó reggeli és uzsonna** csokoládés és haboskávés Suboticán Steiner cukrászdájában kapható. Telefon 206.

— **Weingarten zongoraművész hangversenye.** Weingarten Pál, a híres bécsi zongoraművész szombat este tartja első hangversenyét a suboticei városi színházban. A kiváló művész hangversenyét a suboticeai filharmóniai társaság rendezti. Jegyek elővételben Vig könyvkereskedésében kaphatók.

— **Gyilkosság a pletyka miatt.** Becskerekről jelentik: Csütörtökön délelőtt a Becskerekek közlében fekvő Perlec községben Mánics István gazdálkodó lelőtte Heidl István perlici gazdálkodó feleségét, aki Mánicsról valótlán kompromittáló híreket terjesztett. A gyilkosság idejében Heidléknál tartózkodott Heidlné két asszony ismerőse is, akikre Mánics szintén rálőtt és az egyiket könnyebben megsebesítette. Heidlné néhány órai kintlóság után meghalt. Mánicsot a csendőrség letartóztatta és bezároltatta a becskereki ügyészség fogházába.

— **Csecsemőhullát találtak a zsedniki földéken.** Csütörtökön reggel a zsedniki csendőrök egy meggyilkolt csecsemő hulláját találták a Presics-féle szállás közelében. A nyomozás folyamán megállapították, hogy a csecsemő anyja Bénics Mariska tizenhét éves görögyni leány, aki a kihallgatása alkalmával beismerte bűnét. A gyermek apjának nevét azonban nem tudta megmondani, csupán annyit tud felőle, hogy Péternek hívják. A csendőrség folytatja a nyomozást.

Lepedat i Jovanovlje suboticeai főel-
 árusítóknál vásárolt sorsjegyekből no-
 vember 7-én kisorsoltattak:
 10.000 dinárt nyert 85837.
 4000 dinárt nyert 15293.
 2000 dinárt nyert 20969 49369 8415.
 1000 dinárt nyert 8196 42495 77312.
 500 dinárt nyert 4521 7905 17646
 18631 89 34036 36076 39855 40367 43860
 47721 49333 50504 65251 79705 95178
 97007.
 240 dinárt nyert 1612 39 4523 42 76
 6857 7907 26 8492 51 88 9136 12596
 13840 15214 36 76 17679 18623 46 77 94
 700 19147 457 61 20958 21764 22929 23856
 89 25237 25822 27 29 86 28711 44
 31235 34011 37 35666 36059 62 36321
 39812 63 40360 82 40620 42424 35 55 73
 47420 21 33 62 47789 49318 60 85 50565
 79 51087 53204 28 81 57425 27 99 59108
 13 21 59719 49 57 86 69815 44 47 62291
 64623 36 77 87 65213 82 67723 48 67828
 75 70753 71573 84 72037 56 75701 78212
 56 78401 60 63 79948 72 96 80256 338
 83236 85841 45 80 88412 38 72 77 89322
 72 91398 94163 95138 97065 97315 68 97
 99556 86 92 97.

Elveszett 7-én délután 5 órakor a Paja
 Kulundžičeva utcában (Wesselényi-u.)
 a suboticeai Izraelita Nőegylet által ki-
 állított gyűjtő. A megtalálóra a gyűjtő-
 iv teljesen értéktelen, kérem, hogy szí-
 veskedjék kellelő jutalom ellenében a ki-
 adóhivatalban leadni.

Fűzőkülönlegességet hölgyek figyel-
 mébe ajánlja **Dimítrilevits Juliska** fűző-
 terme. Subotica, Skotus Viator utca 10.

Roth Olga kósmetika intézetében, Kr.
 Aleksandrova utca 4. szám alatt, fél-
 emeleten, modern szépségápolás, arc-
 bőrhámlasztás, alkalmatlan hajszaalak,
 pattanások, szemölcsök, szepők, máj-
 foltok végleges eltávolítása. Kaphatók
 sajátkészítményü, kiváló hatású kenő-
 csök, pouderek, gyógyszappanok, arc-
 fehérítő- és szepőkfenőcsök stb.

Volt hadifoglyok!!!

Megjelent a legjobb orosz
 dal, amely lépten nyomon ki-
 sért benneteket nagy Orosz-
 országban. Cime:

BAJKÁL (Szipériai emlék)

Vegyétek és terjesszék!

Moravetz kiadás

Mindenütt kapható! 7344

SPORT

Megóvják a Zs. A. K.—Kanizsai
 A. C. mérkőzését. Az elmúlt vasár-
 nap lejátszott Zs. A. K.—Kanizsai
 A. C. bajnoki mérkőzését, amely
 1:0-ás eredménnyel végződött a ka-
 nizsai egyesület megóvja. Az óvást
 azzal indokolják, hogy maga a mér-
 kőzést vezető bíró is elismerte, hogy
 a mérkőzés egyetlen gólya hibásan
 megítélt tizenegyesből esett és a Zs.
 A. K. csak így nyerhette meg a
 mérkőzést.

Beogradi válogatott—Becskereki
 válogatott 5:0 (2:0). Csütörtökön
 délután mékőzött Beograd váloga-
 tott csapata Becskereken. A mérkő-
 zés, amely mindvégig szép lefolyásu
 volt, a beogradi csapat fölényes
 győzelmével végződött.

Örökre kitiltott játékos. Az M. L.
 Sz. fegyelmi bizottsága, mint Buda-
 pestről jelentik, Lutz János U. M.
 T. E. játékosát, aki legutóbb a II.
 és III. osztály válogatott mérkőzé-
 sén, Huber kapus úgy megrugta,
 hogy karját törte, örökre kitiltotta
 a játéktól. A fegyelmi bizottság
 ugyanezen az ülésén Jellinek (Va-
 sas) játékjogát egy hónapra felüg-
 gesztette. Az F. T. C.—Vasas pót-
 mérkőzésen a Vasas-centercsatár
 már nem is játszhat, ami csapatá-
 nak erős handikepet jelent.

F. T. C.—V. A. C. 0:0. A szerdán
 lejátszott bajnoki mérkőzés a har-
 madik eldöntetlen eredményt hozta
 meg a ferencvárosi csapatnak. A
 mérkőzés legnagyobb részében az
 F. T. C. volt állandóan frontban, de
 csatársora, különösen pedig a belső
 trió, olyan puhán játszott a kemény
 V. A. C. védelemmel szemben, hogy
 a kedvező gólhelyzeteket nem tud-
 ta kihasználni. A ferencvárosiaknál
 főképpen Patakinak és Szabónak
 volt rossz napja. A V. A. C. a mér-
 kőzés végéig lelkesen és önfeláldo-
 zóan játszott.

TÖZSDE

Beograd, november 8. Az ünnep miatt
 a tőzsde zárva. A magánforgalomban
 előfordult jegyzések: Genf 15.37½, Pá-
 ris 4.95, London 385, Prága 2.50, Mila-
 no 3.83½, Bécs 0.1215.

Zagreb, november 8. A tőzsde az ün-
 nep miatt zárva. A magánforgalomban
 előfordult kötések: Newyork 86, Genf
 15.43, London 384.50, Milano 3.8950, Pá-
 ris 4.9250, Prága 2.47.

Zürich, november 8. Zárlat: Newyork
 564, London 25.08, Páris 32.20, Milano
 24.92½, Prága 16.45, Budapest 0.0306,
 Beograd 6.45, Bukarest 2.68, Bécs
 0.0079½.

Budapest, november 8. A devizaköz-
 pont hivatalos árfolyamai: Beograd—
 Dinár 225—240, Bukarest 100—113, Lei
 101—114, Newyork Dollár 19500—20600,
 Páris 1135—1201, Frank 1150—1216,
 London 87800—92200, Angol font 88300—
 92700

Értéktőzsde. A mai bankközi forga-
 lombban csak kevés kötés történt, de az
 irányzat barátságos. Az árfolyamok a
 tegnapi zárlat fölött mozogtak. Magán-
 forgalomban előfordult árfolyamok (ezer
 koronákban): Angol-Magyar Bank 120,
 Osztrák Hitel 110, Ingatlan Bank 290,
 Kereskedelmi Bank 960, Hazai Bank
 175, Cseh Bank 18, Olasz Bank 34½,
 Földhitelbank 230, Pesti Hazai 2825,
 Köszén 2100, Salgó 480, Urikányi 1173,
 Magyar Hitel 575, Államvasut 310, Déli-
 vasut 80, Nasic 1800, Ofa 485, Ganz-
 Danubius 4300, Rima 88, Láng 115,
 Schlick 85.

MOZI NAPTÁR

November 8—11-ig
Flacskám
 (Jacki Csogon) Bosna-film.

November 8—11-ig
Ilyenek a férfiak
 A szezon legnagyobb vigjátéka.
 (Harry Liedtke) Bosna-film.

November 22—25-ig
Nagy Péter cár
 (Emil Jannings, Dagny Serveas.)
 Bosna-film.

November 15—18-ig
Nagy kacagó est
 Egy egész estét betölt. (Charlie
 Chaplin vigjáték.) Balkán-film.

November 19—21-ig
Mámoros éjszakák
 (Lil Dagover.) Balkán-film.

November 22-től december 5-ig
Cirkus Edie Polo
 (Edie Polo) a szezon legnagyobb
 amerikai kalandor képe. Ameri-
 kan-film.

Megjelentek már a

Bárd Karácsonyi Album
 Ara D 40—

és a

Rózsavölgyi Karácsonyi Album
 Ara D 60—

Megrendelhetők:

Vig Zsigmond Sándor
 zeneműkereskedése Subotica.

Kellemes meglepetést

fog szerezni a temesvár—lipcsei **Mora-**
vetz-cég az idén a zongorát vagy hegedűt
 játszó közönségnek. Október 15-én meg-
 jelenik az első

Moravetz Karácsonyi Album

olyan szenzációs külső kiállításban és belső
 tartalommal, amelyet eddig a legnagyobb
 világcégek adtak vevőiknek. **80 oldalon**
 34 kiválóatott művet tartalmaz ez a
 pompás album, mely a legdivatosabb
 táncok, népszerű dalok, legszebb magyar
 nóták, kedvelt operák, kiválóatott két-
 és négykezes darabok gyűjteménye lesz
 és minden zongorára odakerül. Az album-
 ba felvett művek egyenként véve 380
 dinárba kerülnek. **Karácsonyi albumot**
addig ne vegyen, míg a Moravetz-
albumot nem látta! Október 15-én a
 Moravetz-album is minden könyvkeres-
 kedésben kapható lesz. 7434

HA ELEGÁNSAN AKAR ÖLTÖZÖDNI
 úgy tekintse meg

ősi és téli szövetségmet!

Raktáron tartok: **Szűnyeg, szőnyeg és télika-**
bát- szöveteiket. Árnyék 500 dinár. Raglán
és télikabát 1000 dinártól kezdve mérték után
a legújabb divat szerint — Megrendelhető:

NÁVAY ISTVÁN
 polgár- és egyenruhakereskedés, Subo-
 tica, Somboraki utca 2. (Nagytemplom mellett)
 Dr. Kiss-ház.) 6553

MORAVETZ
 ZENEMŰKERESKEDÉS
 TIMISOARA (ROMÁNIA)

Fővárosi nyitni szaküzlet. Bármilyen
 zeneművet gyorsan és a legolcsóbban
 kap meg tőlünk. Tegyen próbameg-
 rendelést. — Jegyzékek ingyen. 6479

Margot Likörgyár Sombor legkiválóbb rum, konyak és likőr külön-
 legességek egyedüli beszerzési forrása.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Ezennel hözhírré teszem, hogy **Dadivoj Dimitrijević** a **Dimitrijević és Pontić** mokrini cégből f. évi szeptember 7-én kilépett, és kilépése óta nevezett cég részére sem eladásokat, sem vételket nem eszközölhet és az általa felvett kölcsönökért a cég nem felel és azokat nem téríti vissza.

Mokrin, 1923 november 5.

8448

Dimitrija Pontić

AZ ORTH. IZR. HITKÖZSÉG FŐRABBISÁGA

Hitközségünk t. tagjai szives tudomására hozzuk, hogy:

- Péntek esti üzletzárás 4⁰⁰ órakor
- Péntek esti gyertyagyújtás 4²⁰ órakor
- Szombat kimenetele 5⁰⁰ órakor

Értesítés.

Tisztelt rendelőimet és a nagyérdemű közönséget értesítem, hogy **Mitkovićs Lajos** uriszabó üzletét Sokolska ulica 13. szám alatt átvettem és Bene Sudarević ulica 34. sz. alatti üzletemet ide helyeztem át. Ezután is igyekezni fogok t. rendelőim minden igényét pontosan kielégíteni és kérve további nb. pártfogásukat maradok

tisztelettel

Mándics Pál uriszabó

8502

Ruhavásárlók figyelmébe!

Nagy áruhámozódás miatt mélyen leszállított árak mellett kiadásra kerülnek női- és leányka télikabátok, plüsch, posztó, velour és szőrmeből, eredeti bécsi modelldarabok. Férfi- és gyermek öltöngők, télikabátok, rövid- és városi bundák. Mindennemű szőrmecek. Külön méltókosztály, angol- és cseh szövetekkel stb., stb. *dusan felszerelve*

FRANK LAJOS

ruhaáruhaza Veliki-Bečkerek.

A Vojvodina egyik nagyobb városában levő

cukorka- és csokoládégyár keres egy elsőrendű szakembert.

Ajánlatokat az eddigi működés megjelölésével „JÓ MUNKÁS” jellegre a kiadóhivatalba kérünk

BUJDOSÓ PÉTER NÓTÁSKÖNYVE

gyönyörű szép népies versek
Ára
portmentes székfűdéssel
12 dinár

Kapható az Athenium-könyvtárvezető vállalatnál Subotica Aleksandrova u. 5

Asztalos mestereknek azonnal szállíthatók minden mennyiségű külföldi nemes

FURNIERT
ugyszintű, blindfurniert, somból raktárból

Spitzer Herman Sombot
Raktár: Karagyorgye ulica broj 8. — Telefon: 2-79.
Lakás: Florianova ulica broj 3. — Telefon 2-28.

8439 VOJVODINI DOBOZIPAR

Subotica, Sudarevićeva ul. Egyedül speciális dobozgyár. Legszobos és legolcsóbban készült mindenféle **HARTON DOBOZT.** Telefon 421.

KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ KÁTRÁNY KARBOLINEUM

FACEMENT és minden egyéb építési anyagot ajánl:

„GRADIVO” ZAGREB
Bogovićeva ul. 3. — Telefon 5-58.

UJ! AMOR UJ!
VÁSZONZACSKÓS KÉKITŐ
Minden jó háziasszony ezt használ.
Kapható mindenütt! Első Jugoszláviai Vászonzacskós Kékitő Ipar Subotica, Tolstojeva ul. 11 8380 Telefon 690.

WEITZENFELD és TÁRSA SUBOTICA (BÁCSKA)

Táviratcim: **KENDERIPAR**
Iroda: Városi héralpaloia
Telep: Sentai put.
Alapítva 1902.
Telefon: 190.

Ajánl:
lópokrós,
türelő- és kerti tömlőket, új linzes, gabonás, gámpu-, toll-, komló- és szalmazsákokat, matrác- és roletta-szöveteket juttat és lenből, mindennemű házivásznat, zsinort, kötelet és hevedereket.

PONYVAELADÁS VAGY KIKÖLCSÖNZÉS

ROTHAUSER és ROSENFELD

Fontos! Figyelem!

bőr- és cipészkelek kereskedők **SUBOTICA**, Zrinjski trg 2. szám.
KUTAS és VAJDA KAPTAFAGYÁR egyedüli képviselője és lerakata.

Ajánl helyben raktárról vagy az gyár elsőrendű gyertyánfából készült kaptafákat a legjobb kivitelben. — Legelőnyösebb kaptafa bevásárlási hely. 6224

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

KÖPENYEK, KOSZTÜMÖK, KEPPEK, RUHÁK, BLUZOK, SZOKNYÁK stb.,

LEGELŐNYÖSEBB BESZERZÉSI FORRÁSA

KOSTA M. JOVANOVIĆ

NŐI KONFEKCIÓ- és CIPŐKERESKEDÉSE, BEOGRAD
Kralja Milana 76. (A London-szálló mellett) Telefon 12-48. szám.

Bécsi ujságmakulaturát

minden mennyiségben 100 kg.-on felüli tételekben

ab Subotica Din. 5-20-ért

szállít
„Vojvodina” Subotica

Telefon 6-19. Wilsonova ulica 10.

Uj ház

Novi-Sadon a **Temerini** utcában ez év nyarán épült, mely áll két azonnal beköltözhető lakásból és két kiadott lakásból, kedvező áron eladó. Bővebbet **BRANKO KARANOVIC, NOVI-SAD** Temerinski put 65. 8430

CARL POCHTLER A. G. WIEN Szifonfejek, szédvizgépek.

Képviselet:
Ing. Emil Deutsch Beograd
Stiška 66. 8443

SZÁRAZ SZILVA

(zsákban) nagyban és kicsinyben a legkisebb napi árbán kapható
Al. St. Dality-féle raktárban Sentán

Az idény előrehaladottsága miatt a raktáron levő filz-, velur-, bársony- és cilinder-

női kalapokat

leszállított árakon árusítom.
Szőmemodellsapkák megérkeztek!
Heiduska Mariska Subotica

NAGYBAN

NAGY RAKTÁR

plüssök, mekettek, bőrörzövetek, afrik lószőr, rugók, ágycetógrádlak, roletták, jutta, vászon, szőgek és minden egyéb, kárpitoskelek legolcsóbb árakon.

I. Omerzo i Drug, Zagreb
Petrińska ul. 3., az udvarban. Tel. 21-83.

7907

8480

8471

8502

8332

8123

8439

8470

8471

8480

7907

8302

8293

8430

8443

8430

8416

nov. 8-tól
csütörtök-ig
nov. 11-ig
vasárnapig

Litka

Fiacskám

egy kis leányka története 5 fejeletben

Főszereplő: JACKIE GOOGAN

FOGLALKOZÁS

Asztalos-segéd, épület-és bútormunkára, azonnali belépésre keresetnek. — Živojin Rakozarski asztalos-mester Beograd, Vladetin ulica 18. 8541

Pincemestert, szőlőtől, elsőrendű céferekkel, keres azonnalra, vasuti vendéglő, Subotica. 8438

Fehérneművarrást házban napi 30 dinárért, házon kívül vagy üzlet részére olcsón vállal. Vidékre is elmegy. Leveleket »Gyors« jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 8436

SZABADOS HENTESNÉL ZSIRT HÚST SZALONNÁT

olcsóbban szerezheti be mint a piacon.

Üzlet: Városházában, zenével szemben (vált hatósági buszok)

Tanoncok felvételmek.

Jobb, megbízható takarítónt keres házapár azonnalra, Scotusiator ulica 38, kapu alatt balra

Elsőrangú utazót keresünk azonnali belépésre fűszerszakunából, aki Bácska és Bánátban be van vezetve, fix és jutalék mellett. Irásbeli ajánlatokat »Fix jövő« jelleggel a kiadóba. 8496

Sajtgyárat vesznek!

magas díjazásban részesítem azt, esetleg társulok azzal, aki velem közli, hogy hol vehetnék át sajtgyárat napi 3-400 liter tejjel, vagy hol állhatnék fel egy ilyen sajtgyárat. Leveleket »SAJTGYAR« jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 8459

GROZIT

ERŐS TARTÓS VÍRHÁGALLO

GYÁRTMÁNYAINK: Asphalt és kátrányfedőlemez, asphalt szigetelőlemez, kőszénkátrány, facement, karbolineum, kőszénkátrányzúrok, fedél-lek, bitumen, asphalt, mastix stb. — Műszaki osztályunk elvállal és készíti: Aszfaltárda, kocsiút és bejáró heviség burkolását tiszta természetes aszfalttal. — Vízmentes lefedések, elszigetelések aszfalttal és asphalt elszigetelő lemezzel. — Tetőfedést kátránylemezrel tiszta természetes bitumenből készült szigetelő aszfalt fedőlemezrel és kereplővel. — Nedves falak száraztételét. — Talajvíz elszigetelését saját rendszerünk szerint. — Öreg tetőjavítást és karbantartást. — Facementtel több évi jótállás mellett. — Sürgőnyim, GROZIT. . . Telefon szám: 27-29.

Gyártja: Beogradi Asphalt és Kátrány Vegyitermékek Gyára Beograd, Vuka Karadžica 6.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Álláskereső az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din, negyedévre 135 din. Kérdezőkérő levelekhez válaszbelég melléklendő.

Egy fiatal könyvkötősegéd keresetnek. Cim a kiadóban. 8493

Kisasszonyt négy középiskolával állandó alkalmazásra felvesz Boek Jenő, Pašičeva ulica 8, 802-fürdő mellett. 8599

Felsőruha-, fehérnemű- és gyermekruhavarrónő házhoz kerestetik. Cim a kiadóban. 8495

Intelligens fehérneműhímző, kis smyrna-szőnyeget is készít, teljes ellátásért és csekély napi-díjért jobb házakhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 8477

VÉTEL-ELADÁS

Brčko város mellett (Bosznia) azonnal adó 72 hold föld, holdanként 25.000 koronáért. Továbbat Szűcs Lázár, Brčko. 8470

Lakás, egy szoba és konyha, butorral együtt átadó. »Publik« hirdetőiroda, Strossmayerova ulica 80. 8503

RÉVAI ADOLF SUBOTICA

Csirkepiac, (Kisközi) Telefon 301.

Fával égetett elsőrendű olaj építőmész, beremendi kőből égetett darabosmész, beoini portland cement, száraz vellazott faszén, vagon-teleiben és kocsinyban 7003

FASZÉN CSOMAGOLVA IS KAPHATÓ!

Jóházból való fiu

TANONCNAK FELVÉTEK

Heuduska i Hermann

Subotica

Élj a hirtatással!

Majdnem ingyen kapható az új találmányu töltőtöltésár

Penkula-Pen

könnyen kicserélhető acéltollal. Hetenként egyszer töltendő. Tisztán ír és megbízhatóbb mint az aranytöltőtoll. Szabadalmazva az összes államokban.

Faburkolatban Kemény gumiból 17-50 din. 35-— din

Használjon állandóan Penkula-töltőtollat! Ez az egyetlen, állandóan hegyes és mindig használható írón. Grafitt-, másoló- és színes betéttel kapható minden papírkerekesedésben. 8312

Közö

ILYENEK A FÉRFIAK

nagy vigjáték 5 fe vonásba!

Főszereplő: HARRY LIEDTKE

Ház vegyeskereskedéssel, háromszobás lakással, mellékhelyiségekkel és nagy telekkel, sarkon, forgalmas helyen eladó és azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 8492

Eladó 5 HP Morze gyártmányu, kocsira szerelt szivógázmotor körfűrészzel. Bencsik Lajos, Bácska-Topola. 8481

5 HP Peschat és Rottgyártmányu strobil benzínmotor jutányosan eladó. Ij. Wettston Simon, Bajmók. 8471

Jegygyűrűk és menyasszonyi ajándékok a legolcsóbban kaphatók

ADÁM

ékszerész Subotica

Rudics uica 6.

Több aranyt a legtöbbet fizetjük.

Eladó egy szabóüzlet teljes berendezése. Bövevőbet özv. Dvorszak Lajosnál Kula, Bácska. 8475

Egyszerű tölgyfa hálószo-ba olcsón eladó. Cim a kiadóban. 8497

Eladó egy barna keményfa, komplett, hálószo-ba. Cim a kiadóban. 8474

Eladó Bednarsz Károly kertészetében, Stara-Kanjiza, nagyobb mennyiségben, három éves, kiváló fajta csersznye-fa, ugy-szintén 4-5 éves amerikai fehér körös. Mocsaras és szikes területek befásítására a legalkalmasabb. 8497

KÜLÖNFÉLE

Keleblán, a mélykati ut szélén, egy személtom ház-szoborbe azonnal kiadó. Érdeklődni a városi levéltárban, hivataloslagán. 8388

Szódavizet a legkisebb mennyiségben gyári áron szállít hához bárkinék. Johannik szikvizgyár Subotica. Telefon 532. 6138

Esernyőáthuzást, modern átalakítást és javítást legolcsóbban készít Stein i Drug, Aleksandrova ulica 11. Timófiánykésész mellett, Subotica. 6849

Levélpapír, vászón és bambus-posta minden színben, különlegesség, számlák, szállítólevelek, megrendelési könyvek perforálva és kötve. Borítók, ablakos és az összes más kereskedelmi és irodai különlegességek. Bankoknak és magvállalatoknak üzleti könyvek, kézirát szerint minden nagyságban, kiváló minőségben. — Zsákjegy, mintajegyek, plakát és röplevelek. A legmodernebb színes munkák olcsón és gyorsan készülnek.

TIPOGRAFIA

nyomdavállalatnál 7957

NOVI-VRBASZ.

Lakást keresek azonnali vagy legkésőbb február elsejéi beköltözésre, 2-3 szobával, konyhával, mellék-helyiségekkel, lehetőleg a belterületen. Közvetítő díjaztatnak. Cim a kiadóban. 8498

Egy fehér-fekete tarka vizslakutya az udvaromban betévedt, igazolt tulajdonosa átveheti Ló-sinska ulica 4. 8476

2-3 szobás

Lakást

konyhával mellék-helyiségekkel lehetőleg a belterületen KERESKEK azonnali vagy februári beköltözésre. Birtokot a kiadóhivatal továbbítja »LAKÁS« jelleg alatt.

KÖZVETITŐK DIJAZTATNAK.

Minden rendszerű új- és használt írógép állandóan raktáron!

Írógépek javítását és évi karbantartását garancia mellett vállalom. Írógép műszerészem a bécsi Remington-háznak éveken át művezetője volt. Állandó nagy raktár az összes írógépkellékekben, ugymint valódi Greif-Carbonpapír, amerikai írógép-szállagok stb.

DEUTSCH IZIDOR-nál

Subotica, Aleksandrova-utca 5.